

Tad stovėkite susijuosę savo strėnas tiesa, apsivilkę teisumo šarvais! /Ef 6,14/

2012 m. lapkritis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 11 (125)

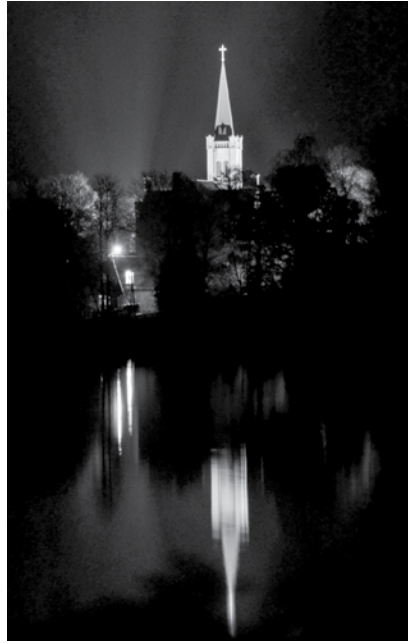
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

Amžinybės sekmadienį* reformatai, kaip ir kiti evangelikai, mini mirusius artimuosius. Minime su dėkingumu Dievui ir mylimiems išėjusiems. Prisimindami mylimus artimuosius savo širdį keliame į Viešpatį. Iš Jo gauname Evangeliją, mums bylojančią per Šv. Raštą – Kristus prisikėlė kaip pirmasis iš tų, kurie vėl bus prikelti gyventi. Per vieną žmogų, Adomą, su kuriuo mes visi susiję, atėjo fizinė mirtis. Bet visiems, kurie per tikėjimą į Jėzų Kristų priklauso Dievo šeimai, duodamas naujas gyvenimas (1 Kor 15, 20-22). Šią žinią mes žinome, išmokome kaip teisingą tikėjimo atsakymą, ruošdamiesi Konfirmacijai. Tačiau ši žinia tokia nepaprasta, jog jos „išmokti“ negalima. Kiekvieną kartą mūsų širdys sudreba iš nuostabos ir meilės dar kartą tikėjimu suvokus: *Taip, kaip Dievas prikėlė Jėzaus kūną, taip ir mūsų kūnai bus prikelti, kai grįš Jėzus (1 Kor 6, 14).* Minėdami Amžinybės sekmadienį, mes lankome kapus, prisimename išėjusiuosius ir save, o Viešpats skelbia apie tuos dalykus, kurie dar įvyks:

Ir aš pamačiau naują dangų ir naują žemę, nes pirmasis dangus ir pirmoji žemė praėjo ir jūros daugiau nebebuvo. Ir aš, Jonas, išvydau šventąjį miestą – naująją Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus nuo Dievo; ji buvo pasiruošusi kaip nuotaka, pasiruošusi savo sužadėtiniui.

Ir išgirdau galingą balsą, skambantį iš dangaus: „Štai Dievo buveinė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus Jo tauta, ir pats Dievas, jų Dievas, bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; nebebus daugiau mirties nei liūdesio, nei de-

Amžinybė

Biržų reformatų bažnyčia naktį.

A. Risakovienės nuotrauka

jonės, nei skausmo daugiau nebebus, nes kas buvo pirmiau – praėjo“.

Ir Sėdintysis soste tarė: „Štai Aš visa darau nauja!“ Jis pasakė man: „Rašyk, nes šitie žodžiai patikimi ir tikri“. Ir Jis man pasakė: „Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga. Trokštančiam Aš duosiu dovanai gerti iš gyvenimo vandens šaltinio.“

Nugalėtojas pavaldės viską, ir Aš būsiu jo Dievas, o jis bus mano sūnus. (Apr 21, 1-7).

Viešpats mums sako, kad myli ir laukia naujosios Jeruzalės (Bažnyčios) taip, kaip jaunikis myli ir laukia savo pasiruošusios nuotakos. Toks gražus ir šventas vestuvių įvaizdis mums paaikšina Dievo meilės rimtumą ir net pavydulingumą. Tokiu būdu mums pasakoma, kad Viešpats ilgisi šventųjų bendruo-

menės, t.y. naujosios Jeruzalės arba Bažnyčios. Juk Bažnyčia, visų pirma, esame mes – tikintys žmonės.

Savo ateities nežinome. Negalime žinoti, ar būsime nugalėtojai, ar būsime Dievo vaikai. Bet laukiame teisingumo Dievo ir ieškome Jo karalystės. Bet dabar dar galime mylėti – ir mylime, dabar dar galime ieškoti – ir mes ieškome Jo teisumo, mes trokštame teisingumo ir sielojamės dėl mūsų Bažnyčios – Jo laukiamos nuotakos. Norime, kad ji būtų tyra ir pasiruošusi Viešpačiui. Stengiamės ją puošti savo darbais. Stengiamės daryti ir darome Dievui patinkančių teisingumo darbų Bažnyčioje ir visuomenėje. Mes dūsaudami ieškome Dangaus karalystės tarp mūsų. Laukiame neramioje ir skausmingoje evangelikų reformatų dabartyje, o Viešpats mums taria:

Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga. Trokštančiam Aš duosiu dovanai gerti iš gyvenimo vandens šaltinio. (Apr 21, 6).

Tas – *Įvyko!* sudrebina pasaulio „stulpus“ tarsi staigus žaibas vasaros dieną ir nusirita tarsi griaustinis per visas erdves ir laiką.

Tas – *Įvyko!* yra Jėzaus Kristaus žygdarbis, kuriuo Jis mums atveria Amžinybę, kurioje ašaros bus nušluostytos. Nebebus liūdesio, skausmo ir mirties, kas pirmiau buvo – praėjo, nes Viešpats taria: *Štai Aš visa darau nauja!*

Tai yra žinia apie Amžinybę krikščionims, tai yra žinia trokštančiams teisingumo, nes Viešpats sako: *Trokštančiam Aš duosiu dovanai gerti iš gyvenimo vandens šaltinio. Amen.*

Kun. Tomas Šernas

* 1816 m. Prūsijos karalius Fridrichas Vilhelmas Trečiasis išleido įsakymą, pagal kurį Prūsijos liuteronų bažnyčia privalėjo sekmadienį prieš Adventą paskirti mirusiųjų prisiminimui. Taip liturginiame kalendoriuje atsirado Amžinybės sekmadienis. Ši tradicija gana sparčiai prigijo ir gretimų šalių bažnyčiose. Iš LELB vyskupo M. Sabučio Homilijos, skirtos Amžinybės sekmadieniui. 2012 m. lapkričio 28 d. /www.15min.lt/

Sveiki mieli broliai ir seserys,

jau senokai nieko nerašiau nei sau, nei kam nors. Tiesiog maniau, kad reikia laiko žodžius ir mintis paversti kūnu. Širdimi ir protu galime suvokti viską, bet tą suvokimą įgyvendinti savo kasdieniniame gyvenime, kiekviename žingsnyje – tikrai nėra lengva. Dar pridurčiau, kad nelabai pasitikiu „proto“ patarimais šiame reikale. O širdis, kai tik gerai išiklausai, visada pasako tai, nuo ko siela nurimsta, pats pakinti ir tuomet viskas pasidaro labai paprasta, aišku ir gera. Šiandien tvirtai tikiu, kad gyventi reikia vadovaujantis širdimi.

Mieli broliai ir seserys, šitų rašinėlių nesupraskite kaip patarimų ar pamokslavimų, – tai tik vieši pasisakymai apie vidinius išgyvenimus, bandymus ne tikėti, o gyventi pagal mums duotus mokymus. Prisi pažinsiu, pradžioje net smerčiau save už tokius ketinimus, įtarinėju save susireikšminimu ar puikybe, o minties neatsisakiau vien todėl, kad Jėzus mokino ne dėl „moralės aukštumų“. Jis iš tiesų ragino mus sekti Jo pavyzdžiu ir tvirtino, kad visi gali tą patį mąstymą pasiekti. Tas kelias nėra lengvas ir aplinkiniams dažnai visai nesuprantamas ar keliantis įvairiausių įtarimų bei nepasitikėjimo. Bet tas kelias dovanoja pačius tikriausius ir tyriausius draugus, bendravimą be jokių išskaičiavimų ar užkulisinių minčių, apsaugą nuo pinklių ir išnaudojimo, džiaugsmą darbuose. Tai labai daug, žinant kad tai yra tikra, o ne išorinis pasirodymas prieš kažką, kad tai vidinis džiaugsmas.

Ar lengva taip gyventi? O gal manot, kad visos pasaulio pinklės tiesiog išnyksta? Nebematai nei skausmo, nei kančių? Ne, niekas neišnyksta, keičiasi tik reagavimas į visa tai. Jei gali padėti – padėti, bet jei pamatai, kad „vargšui“ labai patogi tokia pagalba ir pats neketina nė pirštelio pajudinti, o tik tave turėti kaip tarną – ramia sąžine palieki. Mes visi atsakom už save, jausmus, mintis, žodžius – todėl pasekmes turim priimti irgi su atsakomybe. Tai vienas sunkiausiai

išmokstamų dalykų gyvenime. Mes nematome to pavyzdžių. Viešasis gyvenimas sklidinai pilnas gobšumo, lipimo per galvas, prievartos, nesiskaitymo su morale, įstatymais; gyvybės atėmimas tapo kasdieniau reiškinium. Tiesos ir moralumo ieškotojai tiesiog pajuokiamai vadinami runkeliais ar patvorniais. Kaip manote, kiek ilgai toks nebaudžiamumas tęsis? Nežinau kaip manote, bet man atrodo, kad šitas laikotarpis gyvena paskutines dienas. Tikrai buvo pasakyta, kad neliks nieko paslėpto – kas nebus atskleista. Jei pradėtume vardinti viešojo gyvenimo įvykius – tam rastume daugybę patvirtinimų. Buvo kalbėta ir apie pjūties metą – ar nematome tos pjūties vyksmo jau dabar? O gal nenorime matyti? Gal nepatogu matyti? Gal daugiau užliūliuoti save savo pa-

čių susikurtomis iliuzijomis apie savo išskirtinumą, neklystamumą ir savo tiesą?

Broliai ir seserys, labai lengva, gera, ramu gyventi, kai kalbi tai ką manai, kuo tiki, kai pats sau keli didžiausius reikalavimus, iš savęs reikalauji atsakomybės, kai vakarais apmąstai dienos darbus ir kai jautiesi kiekvieną akimirką prieš Kūrėją stovintis nuogas. Tai Jis yra TEISINGAS TEISĖJAS ir PJOVĖJAS. Jis yra KELIAS, GYVENIMAS ir TIESA. Mes gyvename Jo kūne ir negalime to pamiršti nei akimirkai, mes negalime Jo žaloti be atvangos, o būdami Jo vaikais negalime vieni kitų kankinti be paliovos. Kadangi gyvenome ne pagal dieviškuosius įstatymus – pjausime ką pasėjome.

Su meile, E.V

Paryžius, reformatų bažnyčia Versalyje

Sugrįžimo pamaldos Vilniuje

Spalio 28-ąją ypatingai pakiliai nusiteikę vilniečiai reformatai rinkosi į savo šventovę, į Sugrįžimo pamaldas su Krikštu, Konfirmacija, Viešpaties Vakariene.

Po gerų žinių kupinos savaitės, kuomet vadovaujantis Vilniaus apygardos teismo nutartimi ir antstolio patvarkymu, iki šiol neteisėtai pasisavintos Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios Vilniuje, Salamiestyje, Papilyje buvo sugrąžintos Lietuvos evangelikų reformatų – *Unitas Lithuaniae* – Sinodui saugoti, mano el. paštas „lūžo“ nuo sveikinimų, komentarų, vakare netilo telefonai – laidiniais ir mobilus, nespėjau kilnot... Reformatai, kurie jau daug metų „nerado“ kelio į bažnyčią, teisingai, kad laukia, kada atvers duris savoji, teiravosi, ar tiesa, kad jau sekmadienį melsimės istorinėje bažnyčioje, ar jau baigėsi „tremtis“, trukusi aštuoneta metų.

Sekmadienį prieš pamaldas klebonas kun. Raimondas Stankevičius ir pirmininkė Vida Cupreva nuoširdžiai dėkojo ir širdingai atsiveikino su Vilniaus liuteronų parapija, kuri septyneta metų mus glaudė ir gaubė meile bei šiluma – fizine ir dvasine. Išlydėdamas ir sveikindamas reformatus sugrįžus į savąją bažnyčią, liuteronų parapijos kunigas Ričardas Dokšas

linkėjo, kad niekada nebereikėtų glaustis pas juos, pastebėdamas, kad jis priprato prie reformatų giesmių, kurias girdėdavo ilsėdamasis po savųjų pamaldų.

21-ą sekmadienį po Šv. Trejybės Vilniaus reformatų bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių – tiek susirinkdavo tik pirmaisiais po Nepriklausomybės paskelbimo Lietuvoje metais, kai buvo didžiulis religinis atgimimas.

Pamaldas už Dievo stalo pradėjęs parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius pasveikino parapijiečius ir paskelbė, kad šios pamaldos yra neeilinės ne tik kaip Sugrįžimo pamaldos, bet ir kaip suaugusiųjų Konfirmacijos pamaldos – krikščionių tikėjimą reformatų išpažinime patvirtins: Audronė Palšytė, Virginija Apšegaitė, Jūratė Verbickienė, Auksė Tamariūnienė ir sesės dvynės Genutė Mikalajū-

Konfirmantės

nienė bei Danutė Kavaliauskienė.

Pamoksle klebonas pabrėžė, jog šiame sudėtingame laikmetyje turime apsiginkluoti visais Dievo ginklais ir, pirmiausia, skleisti taikos Evangeliją, o tam reikalinga sąlyga – teismo šarvai – tiesa, sąžiningumas, nuoširdumas.

Generalinis superintendentas kun. Tomas Šernas sakė, kad Dievas mums suteikė dar vieną progą išsaugoti savo Bažnyčią ir reformatiškąją tapatybę. „Nereikia galvoti, jog „teismo šarvai“ yra spindintys teisingos nuomonės apgynimo šarvai. Galbūt taip galvoja ta maža grupelė žmonių, kurie net nesiryžta arba nenori su mumis šnekėtis ir ieškoti taikos? Nors mes visada tiesėme ranką... Apsiginkluoti „teismo šarvais“ reiškia būti pasiruošus kuklumui ir nusizeminimui...“

Šiandieną mes labai džiaugiamės, bet būkime kuklūs, būkime neveidmainingai nusizeminę. Nusizeminimas išstumia barnius, pavydą, nesutarimus – tuos dalykus, kurie griaua. Nusizeminimas ugdo, augina. Nusizeminti nėra lengva, bet reikia nuolatos stengtis. Tuomet stiprėsime Viešpatyje, stiprėsime kaip žmonės, stiprėsime kaip bendruomenė. Prašau Dievo, kad mus asmeniškai, mūsų Vilniaus ev.reformatų parapiją ir visą mūsų Bažnyčią vestų nusizeminimo ir augimo keliu“, – sakė kun. T. Šernas.

Po dvasininkų išsakytų apmąstymų Rasos, Auksės, Zigmo, Damiano profesionalus muzikavimas sustiprino šventinę nuotaiką.

Šią džiugią dieną savo krikščionišką tikėjimą evangelikų reformatų išpažinime prieš Dievą ir Jo surinki-

mą patvirtino šešios konfirmantės, prieš tai Krikšto sakramentą ir palaiminimą iš abiejų pamaldas laikusių dvasininkų priėmė Audronė.

Tradiciskai konfirmantes sveikino parapijos klebonas, įteikdamas knygeles „Reformatų tikėjimo pagrindai“ Konfirmacijos dienai atminti, gėlėmis – parapijos pirmininke, linkėdama nepamesti Tikėjimo, šiltus žodžius sakė giminės, draugai, mylimieji...

Giesmele konfirmantes sveikino būsimieji konfirmantai – sekmadieninės mokyklėlės vaikučiai.

Viešpaties Vakarienės metu giedojo Vilniaus reformatų choras „Giesmė“, iš vakaro puikiai atstovavęs reformatams Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos dvidešimtmečio konferencijoje.

Šventines pamaldas ateities kartoms ir istorijai fiksavo Panerių memorialinio muziejaus vedėjas Algis Karosas.

Po pamaldų dar visi bendravo, šurmuliavo Agapėje, kuriai vašes ruošė konfirmantės, jų draugės ir parapijietės.

Dalija Gudliauskienė

SUGRĮŽOM!

Smagu susitikti,
Bažnyčion sugrįžti
Nūdienių klajonių kely.
Iš naujo atgimę,
Už rankų sukibę
Mes šlovinam Dievą visi.

Nors negandos sunkios
Bažnyčią mūs skaldė,
Nebuvom bėdoj palikti.
Su Dievo pagalba
Prašvito vėl saulė –
Bendrumo jausmu sujungti.

Lai Tėvas aukštybių
Sustiprins tikybą,
Apšvies savo meile vaikus.
Mes, broliai ir sesės,
Aukščiausiąjį melsim –
Apglėbs Jo palaima visus.

Alfredas Naktinis

2012 10 25

Pasaulio Reformatų Bažnyčių Unijos būstinė keliama į Hanoverį

2012 metų lapkričio 5 dieną buvo išplatintas WCRC prezidento Jerry Pillay pranešimas, kad Pasaulio Reformatų Bažnyčių Unija (World Communion of Reformed Churches – WCRC) savo būstinę perkelia iš Ženevos, Šveicarija, į Hanoverį, Vokietiją. Šis pranešimas parengtas remiantis WCRC Vykdomojo komiteto balsavimo rezultatais.

Manoma, kad taip per metus bus sutaupyti 200 tūkst. Šveicarijos frankų, nes ne tik pragyvenimo lygis Šveicarijoje yra žymiai aukštesnis nei Vokietijoje, bet ir franko kursas tebekyla JAV dolerio bei Europos šalių valiutų (ypač euro) atžvilgiu. Apie tai buvo diskutuota dar 2010 metais birželio mėn. Grand Rapids, JAV, vykusiame Pasaulio reformatų suvažiavime. Persikelti

į Hanoverį manoma 2013 metų gruodžio pabaigoje. Nauji biurai įsikurs Vokietijos ev. reformatų Bažnyčiai priklausančiame Kalvino Centre. WCRC sekretoriatai šiuo metu dirba septyni darbuotojai. Reformatų bažnyčios tarptautinė organizacija savo biurus Ženevoje įsteigė 1984 metais, kai Pasaulinis Presbiterionų Aljansas (Pasaulinė reformatų organizacija prieš WARC, 2010 metais apsijungusi su Reformatų ekumenine taryba) persikėlė iš Edinburgo, Škotijos. Pasinaudodamas proga, WCRC gen. sekretorius kun. dr. Setri Nyomi padėjo dabartiniams būstinės darbuotojams už jų ištikimybę ir pasišventimą, už jų profesinius sugebėjimus dirbti pasaulio reformatų šeimos Bažnyčioms, buvimą priešakyje keičiant pasaulį.

Atsiliepdama į sprendimą perkelti būstinę į Hanoverį viceprezidentė Yvette Noble-Bloomfield sakė, kad Pasaulinės reformuotų bažnyčių unijos vadovybė parodė troškimą gilinti savo esminį pašaukimą ir vaidmens suvokimą ir kad tai prisidės prie jos indėlio į istoriją, nūdienos gyvenimą ir Bažnyčių narių tikslus.

WCRC atstovauja 80 milijonų krikščionių 108 šalyse. Jos Bažnyčios narės (kurių yra 229-ios) yra aktyvios visame pasaulyje, remia iniciatyvas įgyvendinant ekonominį, klimato ir lyčių teisingumą, misiją ir bendradarbiavimą tarp skirtingų tradicijų krikščionių.

Informacija parengta pagal
www.wcrc.ch

Kvietimas kartu sugiedoti oratoriją „Mažvydas“

Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugija ir VĮ „Kaisakas“ kviečia profesionalius, mėgėjiškus, sakralinės muzikos chorų nutiesti mūsų širdyse vienybės kelią ir kartu sugiedoti kompozitoriaus Vytauto Juozapaičio oratoriją „Mažvydas“ 2013 metų gegužės 21 dieną Vilniuje, Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre. Tikimasi, kad koncertas bus transliuojamas per Nacionalinį radiją ir televiziją. Galbūt bus galima tam tikrose erdvėse kartu giedoti vienu metu visiems norintiems, kaip kad yra giedama Kudirkos „Tautiška giesmė“ ir taip prisidėti prie pirmosios lietuviškos knygos autoriaus Martyno Mažvydo įamžinimo.

V. Juozapaičio oratorija „Mažvydas“ – kūrinys penkiems solistams, dvigubam mišriam chorui, pučiamųjų orkestrui, kanklių orkestrui, vargonams ir mušamiesiems. Oratorijoje skamba liuteronų – reformatų pamėgtos giesmės, kurių žodžiai bus atsiųsti norintiems kartu giedoti chorams ar pavieniems asmenims. Renginio tikslas

yra parodyti pasauliui, kad esame vieningi ir turime kuo didžiuotis. Vyriausioju dirigentu sutiko būti prof. Petras Bingelis, taip pat dalyvaus ir jo vadovaujamas Kauno valstybinis choras. Sumanymui pritarė Lietuvos evangeliškosios bažnytinės muzikos sandrauga ir jos valdybos pirmininkė Laura Matuzaitė Kairienė.

Su organizatoriais galima susisiekti: el. p. juovitas@gmail.com, tel. 8 659 86238 Kazimieras Juraitis, VĮ „Kaisakas“ direktorius, „UNESCO“ Taikos miesto premijos laureatas.

Dieu spantus Karalau-
gim nūg Jona Daubmana
Meis Dievov

M. D. L. X. V. I.

„V.r.ž.“ inf.

2012 metai paskelbti
KUNIGAİKŠČIŲ RADVILŲ
minėjimo metais

Kunigaikščiai Radvilos atgyja portretuose

Lapkričio 26 d. grupė Vilniaus ev. reformatų parapijos ir reformacijos istorija bei kultūra besidominčių žmonių būrelis lankėsi žinomo menininko profesoriaus Juozo Galkaus jubiliejinėje dailės parodoje, surengtoje Vilniaus įgulos karininkų ramovėje.

Pirmoje parodos salėje eksponuotas 20-ies tapybos paveikslų ciklas „Radvilų portretai“, (pradžioje vadintas „Radviliana“) pirmiausia ir domino minėtą žiūrovų grupę.

Į susitikimą su jais buvo pakviestas ir ciklo autorius J. Galkus, maloniai bendravęs su žiūrovais.

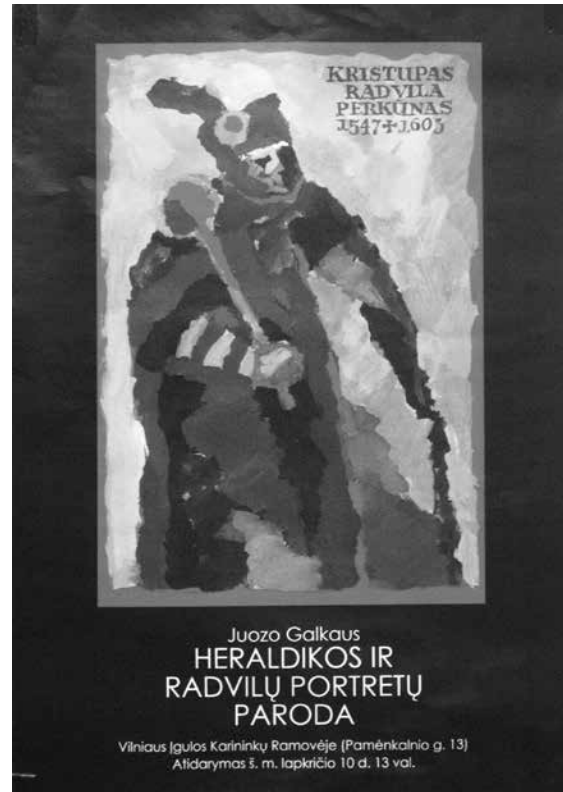
Dailininkas papasakojo apie savąjį kunigaikščių Radvilų atvaizdų ciklo sumanymą ir tikslą pagerbti Lietuvos istorijoje svarbų vaidmenį suvaidinusios didikų giminės atminimą. Jis nesiekė

portretinio panašumo, nesirėmė išlikusia, ikonografinė medžiaga, beje, ne visada pakankamai patikima. Tai greičiau imaginacinio (išivaizduojamo) ar anuomet paplitusio didikų reprezentacinio portreto tipas.

Reprezentaciniuose portretuose žmogus buvo vaizduojamas oficialia statiška poza, puošniai apsirengęs, su jam būdingais atributais, dažnai ir su vardo, pavardės, titulo įrašais atvaizdo fone. Istorinių asmenų drabužiams ir aksesuarams J. Galkus suteikė anuometinės epochos bruožų.

Savitos meninės raiškos priemonėmis, kompozicijos variacijomis, sodrių spalvų sąskambiais jis siekė perteikti skirtingą kiekvieno herojaus charakterį ir nuotaiką.

Kurdamas šį ciklą, dailininkas gilinosi į literatūroje aprašytas

kunigaikščių Radvilų gyvenimo istorijas, nuveiktus darbus ir žygius, atkreipė dėmesį į kai kuriuos žinomus atskirų individų būdo ypatumus. Tačiau tai nėra tradiciniai istoriniai portretai, o šiuolaikinės meninės interpretacijos istorine tema.

Didžiąją dalį Radvilų portretų ciklo dailininkas sukūrė paskutiniajame XX amžiaus dešimtmetyje, bet ruošdamasis jubiliejinei 80-mečio parodai, jį kiek papildė ir planuoja ateityje nutapyti dar kelis ciklo paveikslus.

Simboliška, kad paroda, nors ir neplanuotai, sutapo su besibaižiančiais 2012-aisiais – Lietuvos reformatų paskelbtais kunigaikščių Radvilų minėjimo metais.

Pabaigai reikėtų bent išvardinti kitas įvairiapusės profesoriaus J. Galkaus kūrybos ir veiklos sritis.

Ilgą laiką jis buvo žinomas kaip vienas iš žymiausių lietuvių plakatistų, apie penkis dešimtmečius dėstė plakato specialybę Vilniaus dailės akademijoje.

Domėjimasis istorija atvedė jį prie heraldikos. Jis yra Lietuvos heraldikos komisijos narys, sukūrė ir atkūrė daugybės mūsų miestų ir miestelių herbų (jie atskirai eksponuoti antroje jubiliejinės parodos salėje).

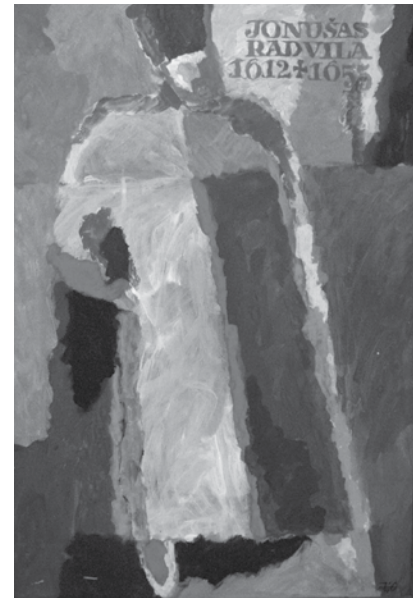
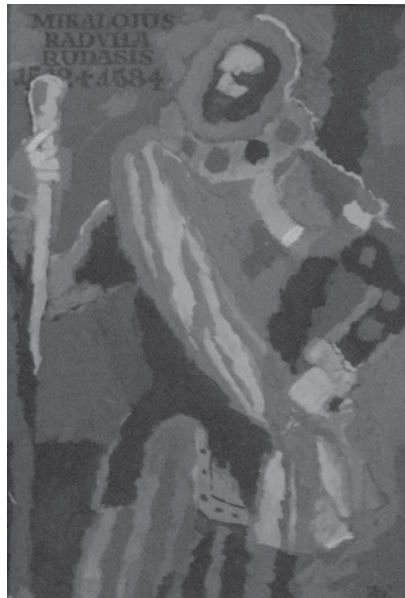
Pirma iš kairės straipsnio autorė dailėtyrininkė dr. Ingrida Korsakaitė, trečias – prof. Juozas Galkus

Be to, vaizdiniu požiūriu J. Galkus tyrinėja Lietuvos plakatų, herbų, monetų ir banknotų istoriją, yra išleidęs leidinių šiais klausimais. Prieš kelerius metus išėjo jo parengtas puikus albumas „Lietuvos Vytis“, kuriame surinkta gausi iliustracinė medžiaga atskleidžia istorinio Lietuvos herbo paplitimą įvairiose gyvenimo srityse, kraštuose ir epochose.

Prof. Juozo Galkaus kūryba alsuoja meile savajam kraštui, jo garbingai praeičiai, istorinių tradicijų ženklams.

Ingrida Korsakaitė

Iškilmingai atidengta atminimo lenta pirmajam Lietuvos kariuomenės vadui gen. S. Žukauskui

Lapkričio 23 d. ant Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto pastato M. K. Čiurlionio gatvėje atminimo lentą pirmajam Lietuvos kariuomenės vadui generolui Silvestriui Žukauskui atidengė Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas Arvydas Pocius ir Vilniaus universiteto rektorius prof. habil. dr. Jūras Banys. Garbės sargyboje stovėjo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos kariai, paminklinę lentą palaimino kariuomenės ordinaras vyskupas Gintaras Grušas.

Generolo S. Žukausko, kuris priklausė Lietuvos evangelikų reformatų bendruomenei, atminimą pagerbė renginyje dalyvavę Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendentas kunigas Tomas Šernas ir evangelikų reformatų kunigas Rimas Mikalauskas.

Ceremonijoje taip pat dalyvavo krašto apsaugos sistemos ir VU bendruomenės nariai, kiti svečiai.

Gen. S. Žukauskas karo žinių sėmėsi tuomet šiame pastate veikusioje Vilniaus karo mokykloje, kurią būsimasis Lietuvos kariuomenės vadas baigė 1887 metų gegužės 17 d.

XX amžiaus Lietuvos istorijoje gen. S. Žukauskas paliko neišdild-

Generolas Silvestras Žukauskas

domą pėdsaką – jam teko būti istorinių įvykių sukuryje, kurie lėmė Lietuvos Respublikos likimą. Nuo 1920 m. spalio 1 d. generolas Silvestras Žukauskas buvo paskirtas

Vyriausioju kariuomenės vadu, jam suteiktas generolo laipsnis. Vyriausioju kariuomenės vadu generolas tarnavo iki 1928 metų.

Karininkas vadovavo Lietuvos kariuomenei, kuri sunkiose kovose apgynė nelengvai iškovotą šalies nepriklausomybę.

Tuometinės Vilniaus karo mokyklos auklėtiniai dalyvavo trijų Baltijos valstybių nepriklausomybės kovose. Daugelis iš jų tapo kariuomenių, divizijų vadais, gynybos ministrais, parlamentarais, ir kitais svarbiais politiniais ir visuomenės veikėjais.

Parengta pagal Krašto apsaugos ministerijos informaciją

2012-ųjų rudens kelionė po Vilniją

Tęsinys iš „Vilniaus reformatų žinių“ Nr. 10 /124 apie šių metų rugsėjo 15 d. Aurelijos Arlauskienės suorganizuotą įdomią ekskursiją „Vilniaus ir Šalčininkų rajonų paveldas: vietos dvasia“, kurioje aktyviai dalyvavo vilniečiai reformatai.

Apie **Tabariškių šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią** profesionaliai papasakojo parapijos klebonas Valdemaras Ulčukevičius.

LDK raštininkas Mykolas Skarbekas-Važinskis 1770 m. Tabariškėse pastatė medinę Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią ir paskyrė jai fundaciją. Kartu pasirūpino prie jos įkurdinti basuosius karmelitus. Tabariškių vienuolynas buvo nedidelis – išlaikymas suteiktas trims vienuoliams kunigams. Karmelitų vienuoliai rūpinosi parapijos mokykla ir ligonine, prie vienuolyno 1809 m. buvo įsteigta vargšų prieglauda. Bažnyčiai suresti buvo pakviesti aukšto lygio profesionalūs statytojai, drožėjai bei tapytojai. Bažnyčioje yra išlikusių vertingų XVIII a. molbertinės tapybos pavyzdžių. <...> Tik Vilniaus krašte galima pamatyti bažnyčias, kur įėjimas į šventorių yra varpinėje – Tabariškėse, Dieveniškėse, Šumske (Vilniaus r.).

Turgelių pavadinimas kilo iš lietuviško žodžio „turgus“. Miestelis yra apie 30 km į pietryčius nuo Vilniaus ir 18 km į šiaurę nuo Šalčininkų. Tolimoje praeityje Turgeliai buvo vadinami Mažuoju Merkiu arba Mangirdų Merkiu. Vietovė yra įsikūrusi slėnyje, dešiniajame Merkio krante.

Turgelių dvaras, vadinamas Mažąja Merkine, minimas XV a. pabaigoje. Kaimas įsikūrė prie 1511 m. pastatytos bažnyčios. Vietoje sudegusios 1722 m. pastatyta nauja. XVIII a. prie bažnyčios veikė parapiinė mokykla, Turgelių palivarkas priklausė Merkinės dvarui. XIX a. ir XX a. pirmoje pusėje miestelyje vyko prekymečiai, buvo kelios parduotuvės ir smuklė. Dabar didžioji dalis gyventojų yra lenkai.

Turgelių kraštotyros muziejus 1964 m. buvo įkurtas Turgelių vidurinėje mokykloje. Šiuo metu

jame yra 7 skyriai ir apie 4 tūkstančius eksponatų. Lenkiškos vid. mokyklos direktorė, muziejaus vadovė, žymi kraštotyrininkė Lucija Jurgelevič išsamiai papasakojo apie Turgelių praeitį, gausius ir įdomius muziejaus eksponatus, o ypač išsamiai apie Paulavos (Pawlow) respublikos įkūrėjo Povilo Ksavero Bžostovskio gyvenimą bei veiklą, kurio vardu 1998 11 27 mokykla ir pavadinta.

P. K. Bžostovskis (1739–1827) buvo Turgelių parapijos klebonas, mokslo mylėtojas, literatas, vertėjas, filantropas ir nacionalinio meno mecenatas, rašytojas, LDK raštininkas ir referendorius, Stanislovo Augusto laikų Respublikos epochos valstiečių santykių reformatorius, nuolatinis studijų ir akademinis konsultacijų valstiečiams pradininkas, mokyklos valstiečių vaikams steigėjas, Paulavos respublikos įkūrėjas. Jis buvo puikiai išsilavinęs humanistas širdimi pasirinkęs dvasininko kelią ir tęsęs jį iki paskutiniųjų gyvenimo dienų. Jo filosofinės pažiūros remiasi XVIII a. antroje pusėje iškilusiu ir besivysčiusiu prancūziškuoju

fiziokratizmu.

Muziejuje eksponuojamos XVIII a. gyvavusios Paulavos respublikos dvaro rūmų šviestuvai, krosnių ir lubų geometrinių bei gamtinių papuošimų fragmentai, baldai, leidiniai, dokumentai. Jame galima pamatyti lietuvių liaudies buities reikmenis, taip pat sovietmečiu naudotus indus, prietaisus bei daug kitų įdomių dalykų.

Beje, mokyklos valgykloje pigiai ir skaniai papietavome.

Turgelių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia. Pirmoji medinė bažnyčia Turgeliuose pastatyta 1511 m. Vietoj sudegusios bažnyčios 1722 m. pastatyta nauja. Nuo 1777 m. veikė parapiinė mokykla. Dar 1795 m. kunigas P. K. Bžostovskis naujos bažnyčios statybai paskyrė 20 000 auksinų. 1827 m. dalis parapijos kaimų kalbėjo tik lietuviškai. 1830 m. ir vėliau lietuviškų pamaldų bei pamokslų nebuvo. <...>

Dabartinė didinga Turgelių bažnyčia perstatyta pagal Vilniaus gubernijos architekto Aleksiejaus Polozovo projektą. Bažnyčios sieninė tapyba buvo sukurta 1928–1930

Paminklinis akmuo Paulavos respublikai ir jos įkūrėjui kunigui P. K. Bžostovskiui. Antras iš dešinės straipsnio autorius Algirdas Žemaitaitis

Paulavos dvaro griuvėsiai

metais. Kompozicijos nutapytos skliautuose, virš vargonų choro, taip pat vidurinėje navoje, šoninėse navose ir presbiterijoje. Manoma, kad bažnyčią tapė Vilniaus tapytojai – Kačinskis ir Svarčinskis.

Bažnyčia istorinė, turi neobaroko bruožų, stačiakampio plano, dvibokštė. Vidus 3 navų, atskirtų pilioriais. Šventoriaus tvora akmenų mūro. <...>

Paulavos respublika

Aukštupio Merkinė – sena dvarvietė, priklausiusi Radviloms, Sluškoms, Potockiams, Duninams, Sanguškoms, Korsakams. 1767 m. iš Ipolito Korsako, Naugarduko stalininko, dvarą nusipirko jaunas kunigas, tuometinės Lenkijos ir Lietuvos valstybės veikėjas Povilas Ksaveras Bžostovskis, studijavęs Romoje, vėliau paskirtas LDK didžiuoju raštininku, LDK referendoriumi. Nusipirkęs dvarą (3040 ha) ir pavadinęs savo vardu Paulava (Pawlow) ėmėsi reformų. Išleido Paulavos respublikos nuostatus, kurių privalėjo laikytis visi respublikos gyventojai. Buvo įkurta savivaldos bendruomenė su dvių rūmų parlamentu, respublikoje buvo savi pinigai, uniformuota valstiečių milicija, ypatingas dėmesys skirtas švietimui, sveikatos apsaugai. Paulavos respublikoje buvo panaikinta tuo metu klestėjusi baudžiava. <...>

T. Kosciuškos sukilimo pralaimėjimas bei paskutinis Lenkijos ir Lietuvos valstybės padalinimas tapo pagrindine Paulavos respublikos žlugimo priežastimi.

Dvaras sudegė Antrojo pasauli-

nio karo metu. Gražiai prižiūrimoje dvarvietėje pastatytas paminklas Paulavos respublikos prezidento P. K. Bžostovskio atminimui. Čia lankosi ir jaunavedžiai po tuoktuvių.

Jašiūnų dvaro sodyba

XV–XVIII a. Jašiūnų gyvenvietė priklausė vienai iš galingiausių ir tuo metu turtingiausių Lietuvos didikų giminių – Radviloms. 1811 m. dvarą nupirko Ignacas Balinskis. Dabartiniai dvaro rūmai pastatyti 1824–1828 metais ir yra vieni iš originaliausių Lietuvos vėlyvojo klasicizmo kūrinių. To laikotarpio kūrinys – ir peizažinis Jašiūnų parkas (11 ha), pradėtas sodinti dar prieš rūmų statybą. Jašiūnai laikomi vienu iš svarbiausių XIX a. kultūros centrų Vilniaus krašte. Dvare dažnai lankydavosi Vilniaus universiteto profesorius, biologas, chemikas, gydytojas Andrius Sniadeckis. Paskutiniu metu

savo gyvenimo metus šiame dvare praleido A. Sniadeckio brolis Jonas Sniadeckis, astronomas, matematikas, Vilniaus universiteto rektorius. Manoma, kad dvare lankėsi ir poetas Adomas Mickevičius.

Jašiūnų dvaro sodybos kompleksas yra kultūros paveldo paminklas, įtrauktas į kultūros paveldo registrą ir išskiriamas kaip turintis archeologinę, istorinę, urbanistinę bei kraštovaizdinę vertę.

Tai vienas iš pagrindinių turizmo traukos objektų Šalčininkų rajone, tačiau nerestauruojamas ir nepritaikomas dvaro pastatas nyksta. <...> Apie Jašiūnų dvaro buvusią didybę, kasmet vis labiau nykstančius rūmus ir vis laukiamą restauravimo darbų finansavimą kalbėjo didelis vietos patriotas, Mykolo Balinskio vid. mokyklos direktorius Kazimieras Karpičius. Kalbėdamas senose kapinaitėse, kuriose palaidoti dvaro savininkai, jis su ironija pastebėjo, kad anksčiau jų vartai buvo rakinami nuo gyvulių, o dabar jie kitokie – dvikojai.

Kelionės metu įsitikinome vietos gyventojų nuoširdumu bei tuo, kokią turtingą ir įvairiatautį, daugiakalbį kultūros paveldą galime rasti Vilniaus krašte, kuriuo labiau turėtų susidomėti ne tik vilniečiai. Lankykime ir pažinkime mūsų gražiąją Tėvynę – Lietuvą.

Algirdas Žemaitaitis
Sutrumpinta iš www.voruta.lt

KELIAS laidai – 20 metų

Vilniaus liuteronų bendruomenė lapkričio 18 d. po pamaldų Liuteronų namų salėje šventė parapijos atsikūrimo dieną. Žurnalistė Ina Drąsutienė ta proga iš LRT laidos „Kelias“ archyve esamos medžiagos sumontavo juostą apie Vilniaus liuteronų parapijos svarbiausius įvykius 2000-2012 metais.

LRT laidos evangelikams „Kelias“ autorę, TV žurnalistę Iną Drąsutienę laidos dvidešimtmečio proga reformatų vardu sveikino LERB kuratorė Renata Bareikienė. Laida „KELIAS“ pasirodė 1992 metų liepos pradžioje, jai pavadinimą davė ir palaimino žurnalistę Iną šiam kilniam darbui liuteronų vyskupas Jonas Kalvanas senj. Nuo tada, su pertrauka 1998-2003 metais, kai buvo palikta vos šešios originalios laidos per metus, žiemos sezono metu nauja laida transliuojama kas antrą

savaitę (dabar sekmadieniais), vasarą – kartojama. Kartojama ir kiekviena nauja laida: šiais metais – šeštadieniais per kultūros kanalą.

Galime tik džiaugtis, kad vis dar evangelikams tebėra suteikta galimybė TV eteryje viešai prabilti apie save, savo buvimą, apie tikėjimą, išsaugotą per visus suspaudimų laikus, apie savo tapatybę, garbingą praeitį ir tradicijas, apie liuteronų ir reformatų Bažnyčių, atskirų parapijų gyvenimą, jų senimą ir jaunimą, kasdienybę ir šventes, viltis ir išsipildymus, patvirtinti, kad buvome ir esame neatskiriama Lietuvos visuomenės, Lietuvos istorijos bei kultūros dalis. Žurnalistės Inos Drąsutienės dėka LRT archyve yra išsaugotos istorijai, ateities kartoms ir Lietuvos reformatų gyvenimo svarbiausios akimirkos: kunigų, superintendentų ordinacijos,

Kurt.R. Bareikienė sveikina LRT laidos „Kelias“ autorę I. Drąsutienę

450 metų nuo pirmojo Lietuvos reformatų Bažnyčios Sinodo Jubiliejaus konferencija, įamžintos kunigų P. Čepo, R. Mikalausko, R. Stankevičiaus mintys, parengta reformatų periodinei spaudai ir raštijai skirta laida.

„V.r.ž.“inf.

Po sekmadieninių pamaldų...

Lapkričio 11-ąją į Panevėžio ev. reformatų pamaldas rinkomės kitu laiku. Nors tai buvo ir pirmosios pamaldos naujuoju laiku (14 val.), jau 12 val. į bažnyčią rinkosi parapijos choristai repetacijai, juk nebe už kalnų ir Kalėdų šventės. Po repeticijos į pamaldas atėjo ne tik parapijiečiai, bet ir Panevėžio moterų choro „Svaja“ dalyvės.

Sekmadienio pamaldas laikė

gen. superint. kun. Tomas Šernas. Greitai praėjo pakylėtų pamaldų su nuoširdžiu pamokslu ir giesmėmis akimirkos.

Po pamaldų visi parapijiečiai pasiliko paklaustyti Panevėžio moterų choro „Svaja“, kuriam jau ketverius metus vadovauja kompozitorius, poetas Žygintas Anilionis, koncerto. Žygintas yra ir Panevėžio ev. reformatų parapijos vargonininkas, pagal galimybes buriantis parapijos chorą.

Koncerto metu žavėjomės paties choro vadovo sukurta daina „Metai“, gražiai skambėjo dainos „Motinai“, „Toli toli“, „Tik viena diena“, „Senvagė“ ir kt. Buvo skaitomos Dievo garbei skirtos eilės. Koncerto pabaigoje suskambo Džiuzepės Verdžio „Maldininkų choras“. Šios giesmės metu ne vienas parapijietis nubraukė ašarą.

Po koncerto parapijos seniūnų valdybos pirmininkas Petras Ro-

mualdas Puodžiūnas ir seniūnė Palmyra Griciūnienė parapijiečių vardu nuoširdžiai padėkojo choristams ir jų meno vadovui už paruoštą aukšto meninio lygio programą. Palinkėjo dar daug koncertų, kūrybinio džiaugsmo, darbingų metų. Gėlės – vadovui, o choristėms įteikėme po kuklią dovanėlę.

Kunigas Tomas Šernas, išklauses visą programą, taip pat padėkojo Žygintui Anilioniui už koncertą. Ilgi žiūrovų aplodismentai patvirtino, kad koncertas visiems patiko. Buvo nuoširdu, išpūdinga ir gera klausytis su meile atliekamų kūrinių.

Po koncerto vyko pokalbis prie arbatos ar kavos puodelio Agapėje.

Pirmas mūsų miesto kolektyvo renginys parapijoje šiais metais paliko neišdildomą išpūdį.

P. Griciūnienė

Januševičių palikuonys

Spalio 31 d., Reformacijos dienai skirtose šventinėse pamaldose, mūsų – Vilniaus bažnyčioje lankėsi svečiai iš Vokietijos. Rinkuškių ev. reformatų kapinaitėse palaidotų savo vyro tėvų ir kitų artimųjų atminimą pagerbti atvyko JAV gyvenanti ir Vokietijoje besisvečiuojanti Adeltraud Hentschel Johnson (Džonson) ir ją lydintys artimieji Renata ir Heinz Bingemanai. Kadaisė Džonsonu tapo Amerikon emigravęs rinkuškietis Martynas Januševičius. Šis vizitas svečiams jau antras. Informacijos tobulėjimo ir jaunosios kartos dėka, jie buvo surasti ir pirmą kartą į Lietuvą pakviesti prieš metus. Nuo to laiko Lietuvoje išlikusiųjų artimųjų jiems padovanotas išsamus albumas su plačios Rinkuškių Januševičių giminės, jų gimtojo kaimo ir kapinių nuotraukomis bei lietuviškas gintaras primena jiems jų tolimus giminaičius prie Baltijos.

Rinkuškietis Martynas Januševičius,

Martyno ir Elžbietos Januševičių sūnus, gimęs 1885 m. kovo 24 d., buvo penktas vaikas devynių vaikų šeimoje. Carinės imperijos užkampio kaimai buvo nualinti vargo ir skurdo. Nematydamas prošvaisčių ir norėdamas sumažinti alkanų burnų skaičių šeimoje, 1906 metų lapkritį jaunas Martynas išplaukė Amerikon. Ten jis pasivadino Martin Johnson (Džonson) ir apsigyveno Konektikuto valstijos centre Hartforde.

Likimo buvo lemta, kad tame pačiame laive į JAV plaukė ir Darata Peikštenytė iš Braškių. Ilgoje kelionėje jie susipažino. Kiek padraugavę ir užsidirbę jaunuoliai susituokė.

Artimiesiems įsiminę jų darnus gyvenimas. Darata buvo puiki vyrė ir stebino aplink gyvenančius savo neturtingus kaimynus sugebėjimu namuose pasigaminti sviestą. Bendro gyvenimo pradžioje pora uždirbdavo gerai ir jie Hartforde

pasistatė namus. Tačiau 1932 m. rašytame laiške Martynas jau aprašo didelį nedarbą. Miesto valdžia buvo priversta badaujančius bedarbius maitinti. Jis pats dirbo su pertraukomis ir skundėsi, kad gyvenimas vis sunkėja ir „nebėra tos linksmybės kaip anksčiau“.

Martin ir Dora Johnson užaugino keturis vaikus: Adelą, Dorothy, Martin ir Edward. Jie ir jų atžalos pabiro po visą pasaulį.

Kaimo kapinaitėse atgulę senieji Martynas ir Elžbieta Januševičiai nemanė, kad jų palikuonys įleis šaknis keturiuose pasaulio kontinentuose: Hartvorde (JAV), Mančesteryje (Jungtinė Karalystė), Namibijoje (Afrika), pabuvos Bremene (Vokietija), Australijoje, kad jų atžalos turės įmantrias Johnson, Reilly, Hahn, Tourville pavardes, ir kurie ilgai nežinos, kad jų pradžia yra Januševičiai iš Rinkuškių prie Širvėnos ežero...

Rasa Jasiukėnaitė Oesterwinter

Rasa Oesterwinter, Adeltraud Hentschel Johnson, Heinz ir Renata Bingemanai

Gyvenimo laikrodis

Vis greičiau ir greičiau bėga metai,
Bėga mėnesiai, tartum pašėlę.
Nepaliaujamai sukasi ratai
Kasdieninių darbų karuselėj.

Pasvajojam sulaukt laimės ryto.
Ir visai nesinori galvoti,
Kad gyvenimo laikrodis šitas
Kas akimirka gali sustoti...

T. Blažienė

Vizitas Vengrijos ev. reformatų Bažnyčios Sinode

Galime pasidžiaugti gana stipriais ir senais bendradarbiavimo saitais su Vengrijos ev. reformatų Bažnyčia. Svarbu paminėti, kad ši partnerystė neapsiriboja formaliu bendravimu, bet duoda gražių vaisių. Pirmą kartą Vengrijos evangelikų reformatų Bažnyčia į Sinodo suvažiavimą Budapešte pakvietė užsienio delegaciją, kurioje man teko garbė atstovauti Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai. Sinode taip pat dalyvavo Prancūzijos, Korėjos, Amerikos, Čekijos, Olandijos ir Vokietijos Vestfalijos krašto atstovai.

Vengrijos evangelikų reformatų Bažnyčios istorija

Vengrijos reformatų Bažnyčia turi tokias pat galias tradicijas kaip ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia. XVI a. Europoje vykusio Reformacija ir ypač Kalvino teologijos sklaida jau 1550 m. įsitvirtino Vengrijoje.

1567 metų Sinode Debrecene vengrai priėmė Haidelbergo katekizmą bei Antrąjį šveicariškąjį išpažinimą.

Valdant imperatoriui Jozefui II 1781 m. išleistas Tolerancijos ediktas visoms krikščionių Bažnyčioms garantavo išpažinimo laisvę, protestantai nebebuvo persekiojami. Reformatų skaičius sparčiai augo ir 1881 m. buvo įsteigta Visuotinė Debreceno reformatų Bažnyčios asamblėja, kuri suvienijo visas evangelikų reformatų bendruomenes Vengrijoje. Tačiau po Pirmojo pasaulinio

karo, pasikeitus valstybių sienoms, apie pusė milijono Vengrijos reformatų atsidūrė už oficialių šalies sienų.

Šiuo metu Vengrijos reformatų Bažnyčiai save priskiria apie 2,5 milijono žmonių, iš kurių apie 800 tūkstančių gyvena septyniose kaimyninėse valstybėse.

Kartu su Reformacija Vengriją pasiekė ne tik Biblija gimtąja vengrų kalba bei Ženevos psalmių vertimai, bet ir platus mokyklų tinklas, kuris turėjo neabejotinos įtakos vengrų kalbos, literatūros ir apskritai tautinio identiteto formavimuisi. Vėliau šį tinklą sustiprino ir reformatų įsteigtos kolegijos, universitetai, kuriuose subrendo ne tik žymūs teologai, bet ir poetai, mokslininkai, politikai.

Vengrijos reformatų Bažnyčią sudaro 1196 parapijos, apjungtos į 27 presbiterijas keturiuose distriktuose: Danubian, Transdanubian, Cistibiscan, Transtibiscan.

Kiekvienam distriktui vadovauja vyskupas. Vienas iš jų Sinodo yra renkamas visos Bažnyčios vyriausiuoju vyskupu 6 metų kadencijai, tačiau ne ilgiau kaip 3 kadencijas. Šiuo metu vyriausiojo vyskupo pareigas eina kun. dr. Gusztáv Bölcskei. Tikinčiuosius aptarnauja 1550 kunigų.

Aukščiausias Bažnyčios valdymo organas – Sinodas, renkamas 6 metų kadencijai, kasmet suvažiuoja į dvi sesijas – rudens ir pavasario. Sinodą sudaro 100 narių. Šiuo metu Vengrijos reformatų Bažnyčia yra atsakinga už 1 ligoninės, 257 diakoninės veiklos centrų, 122 švietimo įstaigų ir 11 administracinių centrų darbą.

Sinode svarstyti klausimai ir priimti sprendimai

Sinodas, prasidėjęs giesmėmis, Dievo Žodžio skaitymu bei malda istoriniuose Sinodo rūmuose, pastatytuose 1909 m., tęsėsi iki vėlaus vakaro, nagrinėjant ne tik

Vengrijos bet ir visoms pasaulio reformatų Bažnyčioms aktualius klausimus.

Vengrijos reformatų Bažnyčia yra didžiausia savo narių skaičiumi Europoje, tačiau joje tikinčiųjų mažėja, kaip ir visoje Europoje. Bene pagrindinė tokio mažėjimo priežastis – žmogiškųjų vertybių kaita. Kuklumas ir nuolankumas Dievui dažnai traktuojamas kaip asmenybės silpnumas, o ne dvasios stiprybės požymis. Individualumas net ir tikinčius žmones atskiria nuo bendruomenės. Globalėjančioje visuomenėje nyksta ryšiai su konkrečia vieta, bendruomene ar religija, žmogus renkasi sau patogiausias dvasios apsnūdimo ar stabmeldiško religingumo formas, o ne perima tėvų ir senelių gyvenimo būdą. Tai šių dienų išbandymas Bažnyčiai, bet kartu ir galimybė. Juk esminiai klausimai apie gyvenimo prasmę, meilę ir tikėjimą tebėra aktualūs, Bažnyčia yra pajėgi padėti į juos atsakyti.

Tokioje šviesoje buvo aptarta Bažnyčios koncepcija. Ji turi išlaikyti tradicinius tikėjimo pamatus, tačiau neprarasti ryšio su šių dienų aktualijomis.

Ypač svarbus parapijų vaidmuo, bendruomeniškumas. Sveikos parapijos bruožas – tolygus visų amžiaus grupių paskirstymas. Kiekvienai amžiaus grupei reikalinga skirtinga pagalba bei tikėjimo pastiprinimas. Nemažiau

svarbu išlaikyti bendruomenes, atviras naujiems nariams. Tokių bendruomenių funkcionavimui reikalingi žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, todėl tai gana sudėtingas, tačiau gyvybiškai kiekvienai Bažnyčiai būtinas procesas.

Sinode buvo aptartas kunigų skyrybų klausimas. Daug kalbėta apie skyrybų prevenciją, kuri turėtų būti realizuota dar pasiruošimo santuokai etape. Dauguma patvirtino, kad pasiruošimui santuokai turėtų būti skiriamas kur kas didesnis dėmesys. Šeimos turėtų jaustis saugios ir užtikrintos, kad iškilus šeimyniniams rūpesčiams neliks vienos, bet ras pagalbą Bažnyčioje.

Vengrai ruošiasi paminėti jubiliejinius Haidelbergo katekizmo metus, sykiu mini ir jo leidimo vengrų kalba 450 metų sukaktį. 2013 m. rengiamasi išleisti naują, papildytą šio katekizmo leidimą.

Budapešte veikia stipri emigrantų korėjiečių presbiterionų bendruomenė. Vengrijos Sinodas gavo jų prašymą prisijungti prie Vengrijos reformatų Bažnyčios. Prašymas buvo patenkintas.

Paminėtina, jog Vengrijos reformatų Bažnyčioje tomis pačiomis teisėmis jau ilgus metus gyvuoja škotų presbiterionų bendruomenė.

Sinodas taip pat patvirtino, ko gero, didžiausio reformatų jaunimo festivalio „Starpoint“

pasiruošimo programą. Festivalis planuojamas liepos 23-27 dienomis Mezótúr mieste. Festivalio tema: identitetas – kas aš esu?

Džiugu, kad šiame festivalyje jau turėjome galimybę dalyvauti praėjusį kartą. Į šį renginį Lietuvos reformatų Bažnyčios vadovybė gali pasiųsti 2 atstovus, kuriems Vengrijos reformatų Bažnyčia padengs pragyvenimo išlaidas Vengrijoje. Jei būtų daugiau norinčių atvykti, visi bus priimti, tačiau svečių dalyvavimo išlaidoms padengti Vengrijoje bus taikomas 100 eurų mokestis.

Sinode buvo kalbama apie Bažnyčios moto. Šiuolaikiniame interneto dominuojamame pasaulyje iškilo poreikis Bažnyčią pristatyti vos keliais žodžiais. Sinodo delegatai pasirinko moto: „Kristaus ambasadorius“, remiantis Antrojo laiško korintiečiams 5 skyriaus 19-20 eilutėmis: „Juk tai Dievas Kristuje sutaikė su savimi pasaulį, nebeįskaito žmonėms nusikaltimų ir patikėjo mums sutaikymo žinią. Taigi Kristaus vietoj einame pasiuntinių pareigas, tarsi pats Dievas ragintų per mus. Kristaus vardu maldaujame: Susitaikykite su Dievu“.

Vengrijos reformatų Bažnyčios internetiniame puslapyje (<http://www.reformatus.hu/our-church/>), rengiamasi sukurti rubriką „Vengrijos reformatai nuo A iki Z“. Čia būtų pateikiami atsakymai į dažniausiai žmonių pateikiamus klausimus apie reformatų tikėjimą. Galime pasidžiaugti, kad galimybę išgirsti atsakymus į rūpimus klausimus mes savo svetainėje jau turime gana seniai.

Bažnyčia ir bendruomeniškumas

Tęsdami diskusiją apie Bažnyčios atnaujinimą, lankėmės Szigeztszentmiklos parapijoje.

Miesteliui, kurio gyventojai dirbo vietinėse gamyklose, pasikeitus politinei ir ekonominei situacijai, teko susidurti su įvairiomis socialinėmis problemomis: bedarbyste, alkoholizmu, vaikų ir jaunimo užimtumo stygiumi.

Atgauti nacionalizuoti pasta-

tai buvo renovuoti, pamažu ėmė burtis bendruomenė. Šios bendruomenės pagrindu tapo atrastas tikėjimo džiaugsmas, todėl norint juo pasidalinti būrėsi Biblijos studijų, vaikų ir jaunimo ugdymo, senjorų ir kt. grupės.

Galimybė mažose grupelėse studijuoti Šventąjį Raštą, melstis, aptarti sekmadienio pamokslą, pasidalinti kasdieniais rūpesčiais bei džiaugsmais padarė Bažnyčia gyvu Dievo surinkimu, o ne formalia institucija.

Remiantis Evangelijos pagal Marką 10 skyriumi 14 eilute „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė“, ypatingas dėmesys skiriamas vaikų ugdymui.

Šeimos skatinamos į pamaldas atsivesti ir mažuosius Bažnyčios narius, nes teikiant Krikšto sakramentą ne tik tėvai ir krikštātėviai, bet ir visa bendruomenė prisiima atsakomybę, kad vaikas augtų tikėjime ir Dievo dvasioje.

Interviu su šios bažnyčios kunigu A.Harmathy anglų kalba galite rasti <http://www.reformatus.hu/mutat/7525/>

Bendradarbiavimo perspektyvos

Su Vengrijos evangelikų reformatų Bažnyčia mus vienija kur kas daugiau negu istoriniai ryšiai.

Šių dienų iššūkių akivaizdoje, turėdami bendrus reformatų teologijos pagrindus, kartu mėginame juos įveikti.

Esame dėkingi už šios Bažnyčios pagalbą vis dar tebesitęsiančiuose mūsų teismų procesuose. Taip pat galime pasidžiaugti, kad jau gautas pakvietimas jaunimo atstovams dalyvauti anksčiau minėtame „Starpoin“ festivalyje, o tai puiki galimybė iš arčiau pažinti šią Bažnyčia.

Inga Krišukėnaitė
Lietuvos reformatų
Bažnyčios atstovė Vengrijos
ev. reformatų Sinode

INFORMACIJA

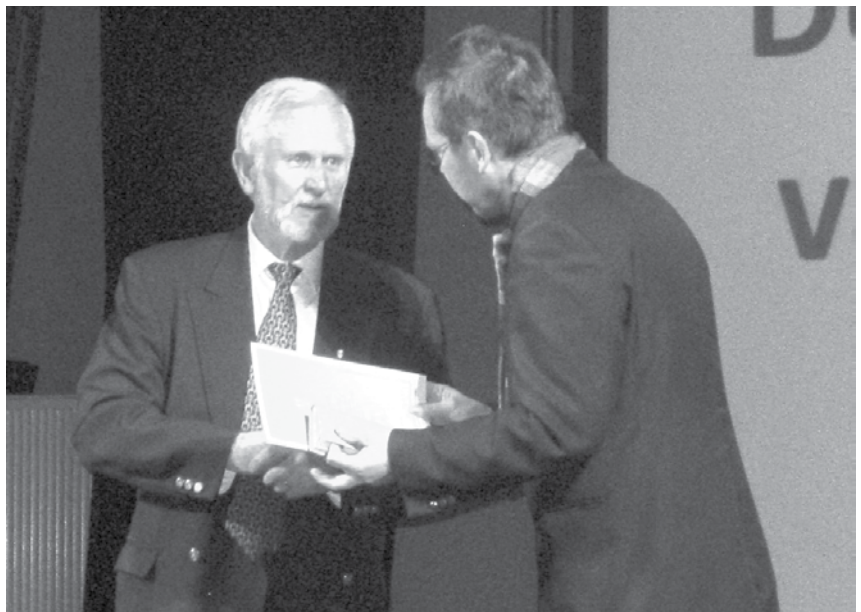
Spalio 27 d. Vilniaus universiteto Teatro salėje savo veiklos dvidešimtmečio jubiliejų konferencija „Demokratija – Reformacija – Tauta – Valstybė“ minėjo Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugija. Konferenciją pradėjo Vilniaus reformatų choras „Giesmė“ (vad. Janina Pamarnackienė), visus pakvietęs sugiedoti M.Liuterio giesmę – Reformacijos himną „Tvirčiausia apsaugos piliis“, pritariant kanklėms pagiedojo Mažosios Lietuvos giesmę, harmonizuotą Genio, „Kur tiktai aš vaikštinėjau“ bei F.Mendelsono Bartoldy „Atsiduok Viešpačiui“. Pranešimus skaitė prof. habil. dr. Sigitas Kregždė, prof. habil. dr. Arnoldas Pirockinas, nagrinėję Justino Marcinkevičiaus kūrybos aspektus ir gyvenimo momentus, prof. hab. dr. Dainora Pociūtė – „Mikalojus Radvila Juodasis – Lietuvos evangelikų bažnyčios kūrėjas“, prof. dr. Almantas Samalavičius – „Universiteto tradicija, reforma ir paslaugų ideologija“, prof. dr. Dobilas Jonas Kirvelis – „Social-meritokratija versus Euro-demokratija“. LRIKD Padėkos raštais buvo apdovanoti Draugijos nariai nuo pirmų iškūrimo dienų, Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“, Biržų V.Jakubėno muzikos mokykla bei Lietuvos ev. reformatų Bažnyčia, kurios

atstovai ir šį kartą gausiai dalyvavo jubiliejiniame renginyje.

Spalio 31-ąją Krašto apsaugos savanorių pajėgų Panevėžio Vyčio apygardos 5-osios rinktinės štabo karininkas ryšiams su visuomene kapitonas Kęstutis Klungys bei seržantas Arvydas Januševičius pagerbė generolus reformatus – nuo Lietuvos kariuomenės vado generolo Arvydo Pociaus padėjo vainikus Biržų senosiose ev. reformatų kapinėse (karininko J. Nastopkos gatvėje) ant Jansonų šeimos kapavietėje esančio generolo Maksimo Katchės (1879 - 1933) kapo ir Rinkuškių ev. reformatų kapinėse ant generolo Stanislovo Nastopkos (1881–1938) kapo, uždegė žvakutę, apjuosė paminklą tautine juostele.

Spalio 31 d. buvo laikomos šventinės pamaldos Reformacijos dienai paminėti Biržuose ir atgautose Vilniaus bei Papilio ev. reformatų bažnyčiose.

Lapkričio 1 d. Reformacijos dieną šventinėmis pamaldomis paminėjo Salamiesčio ir Švobiškio ev. reformatų parapijos savose bažnyčiose. Nem. Radviliškio ev. reformatų bažnyčioje pamaldos, skirtos Reformacijos dienai, buvo laikomos sekmadienį – lapkričio 4 d. Nuo

Padėką iš LRIKD viceprezidento D.Balčiausko rankų priima LERB Konsistorijos viceprezidentas kun. R.Stankevičius.

www.kariuomene.lt. Srž. Arūno Januševičiaus ir vyr. srž. Arūno Stanelio nuotr.

šiol pamaldas Papilio ir Salamiesčio ev. reformatų bažnyčiose laikys pagal iš anksto sudarytą grafiką kunigas Rimas Mikalauskas.

Lapkričio 5 d. Vilniuje kompozitorių namuose vyko konferencija „Muzikos šviesa“, skirta kompozitoriui Vladui Jakubėnui ir jo mokytojui Francui Schrekeriui bei V.Jakubėno Pirmosios simfonijos premjeros (1932) Berlyne 80-mečiui. Joje gausiai dalyvavo Biržų V. Jakubėno muzikos mokyklos mokytojai, apie V.Jakubėno jaunujų pianistų tarptautinį konkursą, Biržuose vykstantį nuo 2004 metų, kalbėjo mokyklos direktorė ir konkursų organizatorė Rima Zuoženė. Prof. Petras Kunca vienintelis iš pranešėjų pabrėžė Vlodo Jakubėno reformatišką aplinką, kuri turėjo didelę įtaką jo pasaulėžiūrai. Vakare Vilniaus rotušėje, be kitų V. Jakubėno ir jo mokytojo F. Schrekerio kūrinių, Šv.Kristoforo kamerinis orkestras atliko buvusio biržiečio, kompozitoriaus Pirmąją simfoniją.

Lapkričio 9 d. Krašto apsaugos ministerija į Baltąją salę buvo sukvięvusi dvasininkus, kitus tikinčiuosius dvyliktiems Nacionaliniams maldos pusryčiams, kurių tema šiais metais: „Palaiminti taikdariai, nes jie bus vadinami Dievo vaikais“ (Mt 5, 9). Per pusryčius kalbėjo

Lietuvos kariuomenės vyskupas ordinaras Gintaras Grušas, pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas prof. Vytautas Landsbergis, padeklamavęs savo sukurtą eilėrašį apie Jėzų, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų vadas generolas majoras Edvardas Mažeikis ir kt. oficialūs asmenys. Reformatams atstovavo LERB gen. superintendentas kun. Tomas Šernas ir vicesuperint. kun. Rimas Mikalauskas, liuteronams – LELB vyskupas Mindaugas Sabutis, bendra malda užbaigęs šį renginį. Giedojimo giesmių auto-

rė ir atlikėja, pianistė Audronė Juozauskaitė ir Kauno valstybinio muzikinio teatro solistas Liudas Mikalauskas.

Lapkričio 10 d. Biržuose skambėjo krikščioniška muzika – vienuolik-tasis festivalis SIELOS 2012. Pirmasis toks krikščioniškos muzikos festivalis Lietuvoje buvo surengtas 2002 m. Plungėje. Biržuose festivalis vyko dviejose vietose – kultūros centre ir pilies rūmuose. Festivalio dalyvius sveikino Biržų kunigai: evangelikų reformatų – Rimas Mikalauskas, katalikų – Dalius Tubys, sekmininkų – Linas Šnaras. Šventę pradėjo Biržų jungtinės metodistų bažnyčios varpelių ansamblis. Festivalyje grojo, dainavo, giedojo arti keturiasdešimties grupių ir atlikėjų.

Lapkričio 21 d. įvyko pirmasis Vilniaus reformatų parapijos – Karoliniškių, Viršuliškių, Lazdynų – seniūnijos susirinkimas. Seniūne perrinkta Danguolė Juršienė, antrąja seniūne išrinkta Irena Petrylienė.

Lapkričio 28 d. įvyko Šeškinės, Pašilaičių, Fabijoniškių, Tarandės seniūnijos susirinkimas. Seniūne perrinkta Dalija Gudliauskienė, antruoju seniūnu išrinktas Raimondas Natka.

Maldos pusryčiai Krašto apsaugos ministerijos Baltojoje salėje. A. Pliadžio nuotr.

Sveikiname

varpininką **GEDIMINĄ ŠILEIKĄ**,
sulaukus garbingo 80 metų Jubiliejaus.
Linkime stiprios sveikatos ir Viešpaties palaimos.

Biržų ev. reformatų parapijos taryba

Sveikiname

Vilniaus ev. reformatų, atšventusius Jubiliejus:
INGRIDĄ KUGINYTĘ RAMŠIENĘ,
lapkričio 11 d. atšventusių 60 metų;

JŪRATĘ KILIULIENĘ,
lapkričio 14 d. atšventusių 50 metų;

VIKTORĄ DAGĮ,
lapkričio 19 d. atšventusių 60 metų;

RITĄ JANUŠEVIČIŪTĘ KISIELIENĘ,
lapkričio 20 d. atšventusių 70 metų.

Linkime sveikatos, energijos ir Dievo palaimos metų!

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Sveikiname

Vytauto Didžiojo universiteto lektorių,
aktyvų Kauno reformatų parapijos narį
UGNIŪ MIKUČIONIŲ,
lapkričio 28 d. Vilniaus universitete
sėkmingai apsigynus daktaro disertaciją
„Modalumas ir norvegų kalbos
modaliniai veiksmažodžiai“.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

**Lietuvos reformatų Bažnyčios
vadovybė:**

**Gen. superintendentas
kun. Tomas Šernas**
gyv. Vilniuje, mob. 8 687 56 846

**Lietuvos ev. reformatų
Konsistorijos viceprezidentas
kun. Raimondas Stankevičius**
el.paštas: raimondas@ref.lt
Interneto svetainės adresas
www.ref.lt

Lietuvos reformatų dvasininkai:

**Vicesuperintendentas
kun. Rimas Mikalauskas**
gyv. Biržuose, mob. 8 686 66 383,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje, mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661

kun. Tomas Sakas
gyv. Klaipėdoje, mob. 8 656 45 016

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
gyv. Vokietijoje

diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com

lektorius Neilas Čijunskas,
gyv. Klaipėdoje, tel. 8 612 58 731

Parapijos vadovybės telefonai:

**Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva** 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,

pavadootoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:

Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,

Donata Indriūnaitė
234 2824, mob. 8 673 84 929

Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 626 50 879

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Gerosios Vilties 1A, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt

**Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronskietytė**

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisy ir trumpina
savo nuožiūra

**Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.**

